

MANİSA ve GEDİZ HAVZASI ÇEVRE BİLDİRGESİ

TURÇEP Bileşenleri:

TEMA Turgutlu Temsilciliği, Turgutlu Çevre Derneği (TURÇED), Turgutlu Esnaf Odaları Temsilciliği, Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası (TUTSO) Çevre Komisyonu, Turgutlu Esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatifi Başkanlığı, Turgutlu Ziraat Odası, TARIŞ Turgutlu Temsilciliği, Turgutlu Tarım Kredi Kooperatifi, Elektrik Mühendisleri Odası Turgutlu Temsilciliği, Turgutlu Mimarlar Odası, Turgutlu Tabipler Odası, Turgutlu Sulama Birliği, Turgutlu Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı, Turgutlu Dağcılık Kulübü (TURDAK), Turgutlu Sarraflar-Kuyumcular Derneği, Turgutlu Makine Müh. Odası, K. S. S. Kooperatif Başkanlığı, Turgutlu İşçi Dayanışma Derneği, Turgutlu Toplumsal Dayanışma ve Kültür Merkezi, Turgutlu İnşaat Müh. Odası, Turgutlu Engelliler Derneği, Turgutlu Baro Temsilciliği, Turgutlu Avcılar Kulübü, Eğitim-Sen, Eğitim-İş, Türk Eğitim-Sen, DİSK/Emekli-Sen, Atatürkçü Düşünce Derneği, Cumhuriyet Kadınları Derneği Turgutlu Temsilciği, Turgutlu Ülkü Ocakları, Anadolu Işığı Derneği, Alevi Kültür Dernekleri Çepnidere Şubesi, Türk Gençlik Birliği Manisa İl Başkanlığı, CHP ve MHP Belediye Şehir Meclisi Üyeleri, Bağımsız Türkiye Partisi, Barış ve Demokrasi Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi, Saadet Partisi, Yeni Parti, Salihli GEMA Vakfı, GÖRÇEV (Gördes Çevre, Kültür ve Tarih Derneği), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Manisa Şubesi,

SUNUM

Bildirgemiz hayırlı olsun!

Yıllardır omuz omuza ve büyük özverilerle yürütmekte olduğumuz onurlu mücadelemizi bir bildirge üretebilen aşamaya kadar taşıyabildiğimiz için, bu gelişmeden gurur duyma hakkına sahip olacağımızı söyleyebiliriz. Bir bildirgeye kavuşmak, bundan böyle daha somut ve ortak söylemlerimiz olacağı anlamına da geliyor. En önemlisi; bu bildirge hem bizler, hem de bizlerden sonraki nesiller için de çevreci mücadelede bir pusula gibi işleve sahip olacak bir yol haritamızın, amaç ve hedeflerimizle ilgili tüm açılımlarımızı üzerinden yapabileceğimiz bir felsefemizin varlığını da somutlamış oluyor.

Yıllarca omuz omuza, büyük özveri ve yılmaz bir kararlılıkla yürüttüğümüz onurlu mücadelemizin bizlere kazandırdığı bu bildirge, bizden sonraki nesillerin mücadelelerinde meşalelerini tutuşturmak için yararlanabilecekleri, tıpkı mangaldaki köz gibi hep var olan bir 'ak kor' da olacak. Bu durum da, hep birlikte insanlık adına tarihe geçecek bir mücadele verdiğimizizi anlatan somut bir gelişme sayılabilir.

Bildirgemiz uzun ömürlü olsun!

Bu bildirgenin temelinde; tüm dostlarımızın emek, alın teri, özveri ve sevgisi var. Bu bildirgenin harcında; tüm dostların doğa ve insan sevgisi yanı sıra, çevreci mücadeleye insanlık adına armağan diye sundukları akıl ve yürekleri var. Bu bildirgenin ortaya çıkmasında; tüm dostların örnek dayanışma ve birlik anlayışı, sadece kolkola giren değil, akılları ve yüreklerini de birbirine kenetleyebilen kişiler olabilmelerinin sağduyusu ve bilinci var...

Bildirgemiz örnek olsun!

Bu bildirgede; madencilikte sülfürik asit kullanımı nedeniyle çevreci mücadelede hem güç birliği, hem de kader birliği içinde olduğumuz GÖRÇEV'in kırılmaz direnci ve yılmaz azmi, GEMA Vakfı'nın artık günümüzde can çekişir hale gelen Gediz Nehri'ni kurtarmadaki inatçı çabası ve tükenmeyen sevdası, kimyasal madencilikle çevre katliamları yaratan maden şirketlerine ve yeni madencilik yasasına karşı mücadele veren EGEÇEP'in sarsılmaz kararlılığı ve aydınlık yılmazlığı, bir ağacın doğadaki yaşamın en önemli sembolü olduğunu, verimli tarım alanlarının yine tarım amaçlı kullanılması gerektiğini Türkiye'ye öğreten TEMA Vakfı'nın bilgeliği ve öngörüsü, bereketli topraklar üzerinde 'sevgi'yi daha da büyüterek direnişe dönüştüren TURÇEP'in, çevreci mücadeleye motivasyon, direnç ve bilinç kazandırma çabasıyla "Çaldağı Türkiye'dir" diye haykıran gür sesi var...

Yolumuz açık olsun!

MANİSA ve GEDİZ HAVZASI ÇEVRE BİLDİRGESİ

• Gediz vadisi tarım amaçlı korunmalıdır!

— Dünya yüzünde bugün ülke ekonomilerinin geleceği tartışılırken en önemli konunun tarım ve hayvancılık olduğu vurgulanmaktadır. Pek çok gelişmiş ülke ve özellikle AB ülkeleri bu konunun öneminin özellikle altını çizerek, tarımsal alanda kalkınma hamlelerine önem vermiş durumdadır.

— **Gediz Havzası** ise, binlerce yıldır dünyanın en harika tarım havzalarından biri olarak bilinmektedir. Ülkemize en önemli tarımsal gelir sağlayan bölgemizdir. Özellikle “üzüm diyarı” olarak bilinen **Manisa ve yöresi sayesinde, Türkiye, dünya üzüm üretiminde Amerika’dan sonra daima birinci sıradadır.** Ayrıca **Manisa ve yöresi, “çekirdeksiz kuru üzümün dünya merkezi”dir.** Çünkü **Sultaniye çekirdeksiz üzüm dünyada sadece Manisa ve yöresinde yetişmektedir.** Dolayısıyla, Gediz Havzası’nda **Manisa Ovası** ve benzer özellikli yerlerin tespiti yapılarak “**Özel Çevre Koruma Bölgesi**” ilan edilmeli, verimli tarım alanları yine tarım amaçlı kullanılmalıdır.

• Vahşi madencilik hayır!

— “**Çarpık sanayileşme**” nedeniyle havzanın hayat damarı **Gediz Nehri** can çekişir hale gelmişken, şimdi bir de “**vahşi madencilik**” anlayışı tüm Gediz vadisini çöle çevirecek bir tehdit olarak karşımızda durmaktadır.

— **Turgutlu Çaldağı;** Ahmetli, Salihli, Akhisar, Saruhanlı ilçelerini de kapsayan Manisa ovasının ortasındadır. Gediz Nehri tüm bu havzaya hayat veren bir nehir olarak yer almaktadır. Dolayısıyla **Çaldağı** dünyanın en özel konumlarından bir yerdedir. Böyle bir yerde böyle bir madencilik faaliyetinin, hele dünyanın hiçbir yerinde uygulanmasına izin verilmeyen yöntemle uygulanması asla düşünülemez.

— Üstelik bu madenin ülkemize ve halkımıza gerçek bir getirisi de yoktur. ÇED raporuna göre, 15 yıllık işletme sonucunda maden sadece **bir defaya mahsus toplam sadece 1 milyar dolar** getirecek. O da şirket kar beyan ederse (!) Ama Ticaret borsaları ve hal verilerine göre, sadece Manisa ve yöresinin **her yıl sadece tarımsal olarak sağladığı gelir ise 2 milyar doların çok üzerindedir.** Doğru bir tarım politikasının uygulanması durumunda, yoremiz toprağı bu rakamın 3–4 misline ulaşan gelir getirecek verim potansiyeline de sahiptir.

— Bu madencilik faaliyeti sonrası çevre ve insan sağlığı yönünden ne kadar ciddi felaketlerle karşı karşıya kalınacağı bilim adamlarınca hazırlanmış raporlarla ortaya konulmuştur. Bu raporlara göre; **18 milyon ton** sülfürik asitin kullanılacağı madencilik işletmesi sonucunda tüm Gediz vadisinde yaşamı sonlandıracak kadar büyük bir çevre felaketi, insanları da ciddi kanser tehdidi beklemektedir. Maden işletme süresince şirket tarafından **Gediz Nehri** yanı sıra tüm yeraltı sularının tüketileceği, tüm su kaynaklarının madencilik faaliyeti için kullanılacağı, halkımızın içme, çiftçinin arazisi ve hayvanları için kullanacak su bulamaz hale geleceği bilimsel raporlarla sabittir.

— Öte yandan, Gördes Nikel İşletmesinin İzmir’e içme suyu sağlayan dört barajda yol açacağı kirlilik ile de 4 milyon İzmirlinin sağlığı ile oynanmış olacaktır. Tuhaf olan ise; İzmir’e içme suyu sağlamak amacıyla baraj yapıldığı için onlarca köy arazisinde zirai ilaçlı ve gübreli tarım ve hayvancılık yapılması kısıtlanmış, ama içme suyunu korumak için tarım ve hayvancılığa kısıtlama getirilen yerde, sülfürik asitle nikel madenciliğine izin verilebilmiştir.

• Yeraltı zenginlikleri halkımızın sermayesidir!

— Bizler ülkemizde madencilik yapılmasına değil, bu madencilik yasasına ve bu madencilik anlayışına karşıyız. Çevreye ve insana dost, ileri teknolojinin uygulanacağı bir madencilik anlayışı geliştirilinceye kadar, yeraltı kaynaklarımızın **gelecek kuşaklarımızın karanlık günlerinde kendilerine umut ve ışık olabilecek bir sermaye olarak buldukları yerde kalması sağlanmalıdır.** Ayrıca madenlerimizin ülkemizin yeraltı zenginlikleri olduğunun da bilincindeyiz. **Ancak yeraltı zenginliklerimiz, özel şirketlerin define avcılığı yaparcasına yağmalayacakları şeyler değil, yaşadıkları toprakları kanlarıyla sulayarak vatana dönüştüren halkımızın sermayesi olarak görülmelidir.**

• Madencilik Yasası değişmelidir!

— Konuya sadece Çaldağı sorunu olarak bakmıyor, Çaldağı’ndan tüm Türkiye’ye bakıyoruz. Turgutlu ve Gördes’i Manisa genelinde bir bütün olarak ele alırken, yaşanmakta olan sorunu da ülke genelindeki temel sorunun bir halkası olarak görüyoruz. Ancak Çaldağı örneği, ülkemizde yapılmak istenen madencilik anlayışının madencilik değil, “**vahşi madencilik**” olduğunu gösteren en somut örnektir. Bugün ülkemizde yapılmak istenen madenciliği tanımlamak için söylenen “vahşi madencilik” deyişi de zaten Çaldağı örneğinin incelenmesinden türetilmiştir.

— Mevcut madencilik yasası ile tarım alanları, meralar, ormanlar, tüm su kaynakları ve sit alanları tamamen maden şirketleri için feda edilmiş, halk yok sayılarak, yaşam alanları tüm kaynaklarıyla maden ve benzer şirketlerin

faaliyet kapsamına sokulmuştur. Bu yasa kamu çıkarını gözetmemekte, sadece maden ve benzer şirketlerinin çıkarına hizmet etmektedir. Bu madencilik yasası kesinlikle değişmeli, çevre ve insana saygılı, kontrolü mümkün seviyede, ileri teknolojiyi teşvik eden anlayışa, ayrıca hammadde ithalatının yasaklanarak, ülkenin ihtiyacına göre ve ülke sanayisine girdi sağlaması ilkesine dayandırılmalıdır. Arkeolojik yapılar, ormanlar, tarım alanları, meralar ve sulak alanlar yeniden madencilik faaliyeti dışında tutulup koruma alanları kapsamına alınmalıdır.

- **ÇED raporları amacından sapmıştır!**

— Çaldağı ve Gördes nikel işletmeleri için verilen ÇED raporlarının akıl ve bilim dışı olduğu bilim insanları ortaya konulmuş gerçektir. Öte yandan hem Turgutlu Çaldağı, hem de Gördes'teki nikel işletmesi için ÇED Raporu veren şirketin aynı şirket olması ve bu şirketin aynı ilde, aynı nitelikte **ve kapasitedeki iki nikel işletmesi için birbirine zıt kararlar vermesi, bu raporların bilimsel olmadığına diğer kanıttır. ENCON Danışmanlık Şirketi, Çaldağı için kapalı sistemin sakıncalı olduğunu belirterek "açık sistem", Gördes'teki işletme için ise açık sistemin sakıncalı olduğunu belirterek "kapalı sistem" önermiştir.** Sadece bu ayrıntı bile ülkemizde ÇED raporlarının amacından saptığını anlatmaya yetmektedir. Sonuçta; dünyanın en bereketli 7 tarım harikasından biri olan Gediz vadisinin, sülfürik asit kullanımı için bir laboratuvar haline getirilmek, halkımızın da bu laboratuvarda gönüllü kobaylık yapması için biri "açık", diğeri "kapalı" iki seçenek sunulmak istendiği görülmektedir.

— Ayrıca Çaldağı'ndaki proje kapsamında üretim yapacak **dünyanın en büyük ikinci sülfürik asit fabrikası** kurulmak istenmektedir. Sadece bu nitelikte üretim yapacak bir sülfürik asit fabrikası için bile ayrı bir ÇED raporu gerekmektedir, bu önemli konunun hem Çaldağı için, hem de Gördes için benzer şekilde verilen ÇED raporlarının içine sokuşturulması, bu raporların akıl ve bilim dışı olduğunu kanıtlayan bir başka örnektir.

- **Madencilik faaliyetleri haklı bölmektedir!**

— Maden şirketleri, işletmelerini hayata geçirebilmek için yürüttükleri halkla ilişkiler faaliyetleri ile gerektiğinde kendi çıkarları doğrultusunda halkı bölüp birbirine düşürmeyi bile yapabilmektedir. Bu yöntem maden şirketlerinin değişmeyen taktiklerindedir. Dünyada pek çok ülkede olduğu gibi, son yıllarda ülkemizde de pek çok örnekleri yaşanmış ve halen yaşanmaktadır. Ancak bizler bu tezgâhlara karşı daima uyanık kalarak, hem maden şirketlerine, hem de vahşi madencilğe karşı kamu yararı ve doğayı korumak için örnek bir birlik ve dayanışma içindeyiz.

- **Çarpık sanayileşmeye hayır!**

— **Sanayileşme, tarımın alternatifi değildir.** Böyle bir sanayileşme anlayışı ancak "**çarpık sanayileşme**" olarak tanımlanabilir. Sanayi tesislerinin tarım alanlarını yok edencesine verimli araziler üzerine kurulması, bazılarının ruhsatsız işletmeler olması, hiçbir arıtma tesisi kurmamaları, çarpık sanayileşmeyi çevre katliamcısı bir gelişme haline getirmiş, zehirli atıklarıyla kirlettikleri Gediz Nehri bugün can çekişir hale gelmiştir. Çevreyi kirleten "**çarpık sanayileşme**"ye son verilmeli, sanayi tesislerinin verimli tarım alanlarına kurulması engellenmeli, arıtma tesisi olmayan kuruluşlara ruhsat verilmemelidir. Gediz vadisi "**özel çevre koruma bölgesi**" ilan edilmeli, Gediz Nehri'nin kurtarılması ve aşırı kirliliğin önlenmesi için **GEMA Vakfı'nın** önerisi olan "**kanal projesi**" de tartışmaya açılmalıdır.

S O N U Ç :

- **Yaşam hakkı kutsaldır!**

Yıllardır verdiğimiz mücadele sonucu, yaşadığımız toprakların dünya yüzünde ne kadar değerli olduğunu bir kez daha keşfettik. Onbinlerce yıldan bu yana büyük medeniyetlerin neden buralara yerleştiğini, antik dönemlerden itibaren her döneme ait kalıntılara neden Gediz vadisindeki yerleşimlerin etrafında rastlandığını bir kez daha öğrendik. Böyle bir cennet vadinin "**maden çöplüğü**" haline getirilmesi asla kabul edilemez.

Gediz vadisinde toprağın üstü altından çok daha değerlidir. Dünyanın 1. sınıf 7 tarım harikasından biri olan Gediz vadisinin tarım amaçlı korunması, bu amaçla sit ve özel koruma alanı kapsamına alınıp madencilik faaliyetlerine kapatılması gerekmektedir. Böyle bir cennetin vahşi madencilik anlayışıyla yok edilmesi, tek kelime ile "cinayet"tir! Çaldağı'nın da böyle bir cinayette kullanılacak kimyasal silahların cephaneliği haline getirilmesine göz yumulamaz!

Sonuç olarak; dünyanın en bereketli tarım havzalarından Gediz vadisinin "madencilik" adı altında sülfürik asit kullanımı için bir laboratuvar haline dönüştürülmesine, halkımızın ve gelecek kuşakların sağlık, sosyal ve ekonomik yönlerden ciddi felaketlerle yüzyüze gelmesine asla izin verilemez.

Mevcut madencilik yasası; doğaya, insana, hukuka karşı saldırgan bir yasadır ve dünyanın en kötü örneklerinden biridir. Doğadaki en kutsal değer, yaşamdır! Bu amaçla; Anayasanın 56. maddesinin bizlere verdiği hak ve yetkiye dayanarak, cennetimizin cehenneme çevrilmemesi ve yaşam hakkımız için, dünyanın en bereketli topraklarının sülfürik asitten geçirilmesine izin vermeyeceğiz. Vahşi madencilğe karşı mücadelemiz, mevcut madencilik yasasına karşı mücadeleyi de içerecek şekilde her alanda sürecektir!

Kamuoyuna saygılarımızla...

TURÇEP (Turgutlu Çevre Platformu)

Web: www.caldagi.com

E-mail: caldagi@caldagi.com, caldagi@hotmail.com.tr